

ОПТИМІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЛЯМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Михайлов М.Ю., гр. 193-22мЗК-01
Науковий керівник – к.е.н, доц. **С.О. Винограденко**
Державний біотехнологічний університет

Земля є обмеженим природним ресурсом. Тому основне завдання полягає в забезпеченні раціонального використання земельних ресурсів та їх надійній охороні.

Основним інструментом держави в забезпеченні екологічно безпечного та ефективного використання земель є землеустрій, який як важлива складова земельних відносин виступає основоположним механізмом в організації використання землі як головного засобу виробництва в сільському господарстві та регулює суспільні відносини щодо володіння, користування й розпорядження землею [1].

Сучасне землеробство спрямоване на раціональне та екологічно безпечне використання землі, відтворення її родючості та захист від ерозії, створення оптимальних умов для формування великого і сталого урожаю сільськогосподарських культур. Підвищення родючості ґрунтів є необхідною умовою для запровадження передових агротехнологій та раціонального використання місцевих ґрунтово-кліматичних ресурсів, засобів інтенсифікації та системи сівозмін. Підвищення родючості можливе лише за комплексу заходів. Щоб підвищити родючість ґрунтів, необхідно відповідно до умов природно-економічних зон застосовувати найінтенсивніші системи землеробства, які складаються з таких основних напрямків:

- система боротьби з ерозійними процесами;
- правильна організація території господарства та удосконалення структури земельних угідь;
- раціональна структура посівних площ;
- система правильних сівозмін;
- система обробітку ґрунту відповідно до ґрунтово-кліматичних умов і біологічних особливостей вирощуваних культур;
- система раціонального виготовлення місцевих і внесення різних видів добрив;
- система захисту рослини від бур'янів і хвороб;
- система машин та знарядь для застосування комплексної механізації;
- система меліоративних заходів[2].

Аналізуючи сучасний стан використання та охорони земель, постає проблема екологічної оптимізації використання земель сільськогосподарського призначення, а саме поширення деградаційних

процесів за рахунок вітрової та водної ерозії. Одним з головних чинників, які дестабілізують екологічну ситуацію в країні, є надмірна, сільськогосподарська освоєність і розораність території.

Найбільш загрозливі тенденції спостерігаються в ґрунтовому покриві, де від ерозії, забруднення агрохімікатами і промисловими викидами, неправильної агротехніки, необґрунтованого і невиправданого втручання в гідрологічний режим території осушувальними і зрошувальними меліораціями деградовано значні площі продуктивних земель. Екологічна стійкість агроландшафту залежить від того, скільки в ньому збережено природних фітоценозів. Відомо, що чим більша різноманітність агроландшафту тим вища його стійкість до антропогенного навантаження.

Таким чином, поліпшення екологічної ситуації полягає в зниженні розораності території, розширенні площі природних кормових угідь та лісових насаджень, тобто у збільшенні питомої ваги екологостабілізуючих угідь, створенні екосистем, які функціонують за принципами природних аналогів при мінімізованому антропогенному впливі. Тобто йдеться про широку ренатуралізацію довкілля, що повинно забезпечити екологічну оптимізацію природокористування. Складний пересічний рельєф, значна крутість схилів, різноманітність ґрунтоутворюючих порід з їхньою різною стійкістю до розмиву, змиву й видування, різний рослинний покрив, зливові дощі, сильні східні вітри, різка зміна температури – це далеко не повний перелік факторів розвитку ерозійних процесів.

Тому для припинення деградаційних процесів на еродованих землях, захист земель від вітрової та водної ерозії, створення екологічно сталих агроландшафтів, поліпшення стану довкілля (що є одним із чинників оптимізації природокористування - вилучення із інтенсивного сільськогосподарського використання деградованих та малопродуктивних земель) було прийнято рішення про здійснення ряду заходів зазначених на схемі відображення необхідних заходів для оптимізації екологічної складової (рис.1).

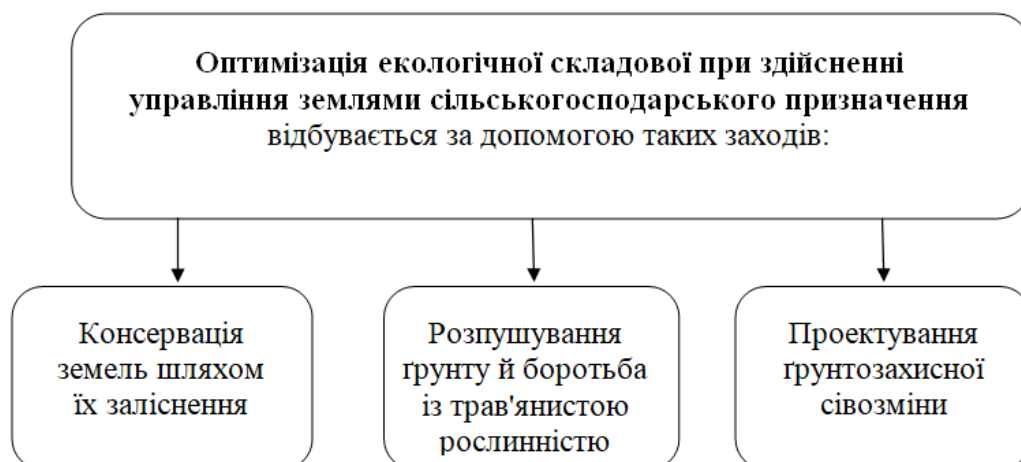

Рисунок 1 – Схема відображення необхідних заходів для оптимізації екологічної складової

Консервація (від латинського *conservatio* - зберігання) - це сукупність заходів, які забезпечують максимальне збереження об'єктів.

Перш за все консервації підлягають орні землі ґрунти яких знаходяться у кризовому та катастрофічному стані. Практично безальтернативна ідея вилучення деградованих ґрунтів із сфери активного землеробства і відведення їх під консервацію можлива лише шляхом створення на них суцільного багаторічного рослинного покриву, що приводить до задерновування ґрунту і поступової його регенерації в умовах біологічного кругообігу. В результаті буде досягнуто максимально можливий економічний ефект, поліпшиться структура агроландшафту, що сприятиме саморегуляції процесів в багатьох випадках агроєкосистемах, відновленню флори та фауни.

До малопродуктивних відносяться землі, які характеризуються природними незадовільними властивостями, в зв'язку з цим низькою родючістю і на яких вирощений врожай не компенсує затрачених ресурсів. В свій час ці ґрунти було безпідставно залучено до сільськогосподарського використання, в тому числі у ріллю. Подальше їх землеробське використання економічно неефективне, а в екологічному відношенні подекуди навіть шкідливе.

Передбачені заходи ефективно впливатимуть на стан природного середовища в регіоні, що важливо для протидії діяльності антропогенного характеру та природних шкідливих факторів – проявів вітрової та водної ерозій, підтоплення, засолення та іншого.

Література

1. Управління земельними ресурсами: Навчальний посібник / В. В. Горлачук, В. Г. В'юн, А. Я. Сохнич; За ред. В. Г. В'юна. - Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2002. - 316с.
2. Закон України "Про Державний земельний кадастр"(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 8, ст.61). Верховна Рада України. 2012